

Јавни позив за учешће у јавној расправи

Министарство финансија позива све грађане као и стручну јавност да се упознају са текстом Нацрта закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање и дају своје коментаре.

Саставни део овог јавног позива је Програм јавне расправе са текстом Нацрта закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање.

На основу члана 41. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћени текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13 и 76/14), на предлог Министарства финансија,

Одбор за привреду и финансије одређује

ПРОГРАМ ЈАВНЕ РАСПРАВЕ
О НАЦРТУ ЗАКОНА О СТЕЧАЈУ И
ЛИКВИДАЦИЈИ БАНАКА И ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ

1. У поступку припреме Нацрта закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, Министарство финансија спроводи јавну расправу о Нацрту закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање (у даљем тексту: Нацрт закона), који је саставни део овог програма.

2. Јавна расправа о Нацрту закона спроводи се у периоду од 26. децембра 2014. године до 14. јануара 2015. године.

3. Нацрт закона сачинила је Радна група коју су чинили представници и то: Министарства финансија, Агенције за осигурање депозита, Народне банке Србије, као и запослени и консултанти ангажовани од стране Међународног монетарног фонда.

4. Текст Нацрт закона биће постављен на сајту Министарства финансија www.mfin.gov.rs. и на порталу е-управе.

5. Примедбе, предлози и сугестије достављају се Министарству финансија, Београд, Кнеза Милоша 20, са напоменом: „За јавну расправу о Нацрту закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање” или електронским путем на е-mail адресе: milena.kovacevic@mfin.gov.rs и dejan.hadzic@mfin.gov.rs.

6. По окончању поступка јавне расправе Министарство финансија ће анализирати све примедбе, предлоге и сугестије учесника у јавној расправи и сачинити извештај о спроведеној јавној расправи.

7. Овај програм, ради реализације, доставити Министарству финансија које ће јавни позив за учешће у јавној расправи са овим програмом објавити на својој интернет страници и на порталу е-управе.

05 Број: 011-16639/2014

У Београду, 25. децембра 2014. године

ОДБОР ЗА ПРИВРЕДУ И ФИНАНСИЈЕ

ПРЕДСЕДНИКА ОДБОРА

др Душан Вујовић

4100114.101/1

НАЦРТ ЗАКОНА О СТЕЧАЈУ И ЛИКВИДАЦИЈИ БАНАКА И ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и поступак стечаја и ликвидације банака и друштава за осигурање.

Члан 2.

Поступак стечаја над банком покреће се решењем надлежног суда о покретању стечајног поступка над банком, донетог на основу решења Народне банке Србије о испуњености услова за покретање стечајног поступка над банком.

Поступак стечаја спроводи се над друштвом за осигурање коме је Народна банка Србије одузела дозволу за обављање послова осигурања у складу са законом којим се уређује осигурање.

Поступак стечаја над банком и друштвом за осигурање спроводи се и на предлог ликвидационог управника кад утврди да имовина ликвидационог дужника није довољна да подмири сва потраживања поверилаца.

Члан 3.

Поступак ликвидације над банком покреће се решењем надлежног суда о покретању поступка ликвидације над банком, донетог на основу решења Народне банке Србије о испуњености услова за покретање поступка ликвидације над банком.

Поступак ликвидације спроводи се над друштвом за осигурање коме је Народна банка Србије одузела дозволу за обављање послова осигурања у складу са законом којим се уређује осигурање, донела решење о ликвидацији друштва за осигурање из разлога што нису испуњени услови за покретање стечајног поступка, а надлежни суд, на предлог Народне банке Србије, донео решење о покретању ликвидационог поступка над тим друштвом.

II. ПОСТУПАК СТЕЧАЈА

1. Покретање стечајног поступка

Члан 4.

Истовремено са доношењем решења о одузимању дозволе за рад банци, Народна банка Србије доноси решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка или поступка ликвидације банке.

Изузетно од става 1. овог члана, ако је над банком којој је одузета дозвола за рад покренут поступак реструктурирања, решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка или поступка ликвидације банке Народна банка Србије не доноси истовремено са решењем о одузимању дозволе, већ у следећим случајевима:

1) када је, у складу са законом којим се уређују банке, применом инструмената реструктурирања извршен пренос имовине и обавеза банке, а Народна банка Србије оцени да су тим преносом испуњени циљеви реструктурирања;

2) када, у складу са законом којим се уређују банке, није обезбеђена финансијска подршка за финансирање реструктурирања банке;

3) када Народна банка Србије оцени да се циљеви реструктурирања више не могу испунити.

На основу решења о одузимању дозволе за обављање послова осигурања, Народна банка Србије истовремено доноси решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка над друштвом за осигурање.

Решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка над банком, односно друштвом за осигурање је коначно, а извршено је моментом достављања надлежном суду.

Члан 5.

Против решења Народне банке Србије о испуњености услова за покретање стечајног поступка из члана 4. овог закона може се покренути управни спор.

У управном спору против решења из става 1. овог члана суд не може решити управну ствар за чије је решавање законом којим се уређују банке, законом којим се уређује осигурање и овим законом утврђена надлежност Народне банке Србије.

Тужбом против решења из става 1. овог члана може се тражити само утврђење незаконитости тог решења и, ако се не тражи у посебном поступку, накнада штете.

Надлежни суд је дужан да одлуку у спору покренутом у смислу става 1. овог члана донесе у року од 30 дана од дана пријема тужбе.

Ако је решење Народне банке Србије поништено у управном спору, па у поновном поступку Народна банка Србије донесе ново решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка, правне последице покретања стечајног поступка наступају даном истицања првог огласа о отварању стечајног поступка на огласној табли надлежног суда.

Члан 6.

Решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка из члана 4. овог закона доставља се банци, односно друштву за осигурање, агенцији за осигурање депозита основаној посебним законом (у даљем тексту: Агенција) и надлежном суду, који је дужан да најкасније првог наредног радног дана од дана пријема овог решења донесе решење о покретању стечајног поступка над банком, односно друштвом за осигурање (стечајни дужник).

Члан 7.

Надлежни суд је дужан да у решењу о покретању стечајног поступка из члана 6. овог закона одреди рок који не може бити краћи од 15 нити дужи од 30 дана од дана објављивања обавештења о покретању стечајног поступка у „Службеном гласнику Републике Србије” у којем повериоци могу пријавити своја обезбеђена и необезбеђена потраживања.

2. Органи стечајног поступка

Члан 8.

Органи стечајног поступка су стечајни судија, стечајни управник и одбор поверилаца.

Агенција врши функцију стечајног управника у складу са овим законом.

На предлог Агенције стечајни судија бира чланове одбора поверилаца, водећи рачуна о величини њихових потраживања.

3. Правне последице покретања стечајног поступка

3.1. Основно правило

Члан 9.

Правне последице покретања стечајног поступка наступају даном истицања огласа о покретању стечајног поступка на огласној табли надлежног суда.

3.2. Осигурани депозити банке у стечају или ликвидацији

Члан 10.

Агенција је дужна да исплати осигуране депозите банке над којом је покренут поступак стечаја, односно ликвидације, у складу са законом којим се уређује осигурање депозита.

3.3. Осигурани износи потраживања клијената банке члана Фонда за заштиту инвеститора

Члан 11.

Агенција је дужна да исплати осигуране износе потраживања клијената банке члана Фонда за заштиту инвеститора над којом је покренут поступак стечаја, до висине осигураних потраживања, у складу са законом којим се уређује тржиште капитала.

3.4. Коначност поравнања

Члан 12.

Коначност поравнања у платном систему или систему за поравнање финансијских инструмената уређује се посебним законом.

3.5. Пренос портфеља осигурања друштва за осигурање у стечају

Члан 13.

Агенција, у року од 30 дана од дана покретања стечајног поступка, путем јавног позива, започиње поступак преноса целог или дела портфеља осигурања, сагласно

расположивим новчаним средствима стечајног дужника и исплатним редовима, у складу са овим законом.

Уз пренос портфела осигурања на друштво за осигурање које преузима портфел осигурања, преносе се и одговарајућа новчана средства.

Народна банка Србије даје сагласност на избор најбољег понуђача – преузимаоца портфела.

Пренос портфела осигурања врши се уговором који се закључује између стечајног дужника и друштва за осигурање – преузимаоца портфела, у року од два радна дана од добијања сагласности из става 3. овог члана.

О закључењу уговора из става 4. овог члана Агенција је дужна да, путем огласа у средствима јавног информисања, обавести осигуранике и друге кориснике у року од два радна дана од дана закључења уговора.

На пренос портфела осигурања сходно се примењују одредбе закона којим се уређује осигурање.

3.6. Побијање правних радњи

Члан 14.

Агенција и повериоци имају право побијања правних послова и правних радњи којима је стечајни дужник погодовао повериоце у смислу закона којим се уређује стечај привредних друштава, осим правних послова и правних радњи које у вези с поступком реструктурирања банке предузимају Народна банка Србије и Агенција, у складу са законом којим се уређују банке.

Правни послови и правне радње из става 1. овог члана могу се побити ако су извршени у року од шест месеци пре дана наступања правних последица покретања стечајног поступка, а у року од годину дана ако су ти послови извршени са повезаним лицем.

Рокови из става 2. овог члана почињу од дана наступања правних последица покретања ликвидационог поступка у случају да се стечајни поступак спроводи на предлог ликвидационог управника када он утврди да имовина ликвидационог дужника није довољна да подмири сва потраживања поверилаца.

Повезана лица, у смислу става 2. овог члана, имају значење утврђено законом којим се уређују банке у случају стечаја или ликвидације банке, односно значење утврђено законом којим се уређује осигурање у случају стечаја или ликвидације друштва за осигурање.

Правни послови и правне радње из става 1. овог члана побитају се тужбом која се може поднети најкасније у року од шест месеци од дана наступања правних последица покретања стечајног поступка.

3.7. Забрана продаје дужника као правног лица

Члан 15.

У стечајном поступку над банком и друштвом за осигурање није дозвољена продаја стечајног дужника као правног лица.

4. Обавезе Агенције

Члан 16.

Агенција је дужна да, у року од 60 дана од дана наступања правних последица покретања стечајног поступка, односно од дана преузимања имовине и права стечајног дужника, изврши попис имовине стечајног дужника и сачини почетни стечајни биланс који садржи, по хронолошком реду, информације о значајним трансакцијама банке које су закључене у периоду од три месеца пре покретања поступка стечаја.

Заједно са пописом имовине и почетним стечајним билансом из става 1. овог члана, Агенција је дужна да припреми и достави суду и извештај који садржи податке о:

1) активи, односно имовини стечајног дужника, укључујући и инвестиције банке у друга правна лица, у динарима или у иностраној валути, по основу уговора о кредитима и гаранцијама и уговора о купопродаји;

2) пасиви, односно обавезама банке из уговора на основу којих имовину банке држе друге стране, укључујући уговоре о издавању, закупу и средствима обезбеђења;

3) значајним трансакцијама које је банка закључила у периоду од 90 дана пре дана наступања правних последица покретања стечајног поступка;

4) пословима које је банка обављала у име и за рачун других правних лица.

У попису имовине и почетном стечајном билансу из става 1. овог члана, вредности имовине исказују се по књиговодственој и ликвидационој вредности, а процену ликвидационе вредности имовине врши овлашћени судски вештак или ревизор.

На основу процене наплативости потраживања коју је извршио овлашћени судски вештак или ревизор из става 3. овог члана, у складу с постојећим средствима обезбеђења потраживања, стечајни управник може, уз претходну сагласност одбора поверилаца, извршити умањење потраживања према дужницима банке у стечају, у складу с актом Агенције.

Агенција је дужна да извештај о стању стечајне масе и току стечајног поступка квартално ажурира и објављује на интернет презентацији Агенције.

Члан 17.

Агенција је дужна да утврди основаност и висину пријављених потраживања поверилаца у року од шест месеци од дана истека рока за њихово пријављивање.

Испитно рочиште на коме ће се сачинити коначна листа о свим пријавама потраживања одржаће се најкасније у року од 60 дана од дана истека рока из става 1. овог члана.

Члан 18.

Агенција може одлучити да трошкове стечајног поступка привремено обезбеди из сопствених средстава, уз право на повраћај ових средстава након формирања стечајне масе у мери која је довољна за намирење тих трошкова.

5. Намирење поверилаца

5.1. Исплата трошкова

Члан 19.

Стечајни дужник на терет стечајне масе, као трошкове поступка, а пре намирења стечајних поверилаца, исплаћује:

- 1) неисплаћене нето зараде запослених у висини минималних зарада за последњих годину дана пре отварања стечајног поступка;
- 2) неисплаћене доприносе за пензијско и инвалидско осигурање запослених за последње две године пре отварања стечајног поступка;
- 3) месечне зараде лица у радном односу код стечајног дужника;
- 4) трошкове који терете имовину стечајног дужника и трошкове уновчења те имовине;
- 5) трошкове стечајног поступка;
- 6) друге трошкове и обавезе настале после отварања стечајног поступка.

На терет стечајне масе стечајног дужника, као трошак поступка, пре главне деобе, исплаћује се и потраживање Агенције по основу осигураног износа депозита, односно осигураног износа потраживања у смислу закона којим се уређује заштита инвеститора, заједно с трошковима које Агенција има у поступку исплате тих износа.

Трошкове из ст. 1. и 2. овог члана стечајни дужник исплаћује месечно, у складу са динамиком прилива средстава, водећи рачуна да се не угрози обављање послова у поступку стечаја.

Министар надлежан за послове финансија прописује основе и мерила за одређивање награде за рад и накнаде стварних трошкова Агенције за обављање послова из овог закона.

5.2. Исплатни редови

Члан 20.

Потраживања поверилаца банке у стечају утврђују се на испитном рочишту и исплаћују по следећим редовима приоритета (исплатни редови):

- 1) потраживања поверилаца по основу депозита осигураних у смислу закона којим се уређује осигурање депозита, преосталих након исплате осигураног износа, односно потраживања поверилаца по основу осигураних износа потраживања у смислу закона којим се уређује заштита инвеститора преосталих након исплате осигураног износа потраживања, као и потраживања настала по основу коришћења средстава у поступку реструктурирања банке;
- 2) потраживања по основу јавних прихода доспела у последња три месеца пре отварања стечајног поступка, осим доприноса за пензијско и инвалидско осигурање запослених;
- 3) потраживања Народне банке Србије, укључујући и потраживања по основу кредита одобрених банци која нису намирена у потпуности због разлике у вредности средстава обезбеђења;

4) потраживања по основу депозита великих правних лица у смислу закона којим се уређује рачуноводство и ревизија, осим депозита великих правних лица повезаних с банком и депозита који гласе на шифру и доносиоца;

5) потраживања других поверилаца, осим поверилаца из тач. 6) и 7) овог члана;

6) потраживања поверилаца по основу субординираних обавеза банке;

7) потраживања поверилаца који су акционари банке.

Члан 21.

Потраживања поверилаца друштва за осигурање у стечају утврђују се на испитном рочишту и исплаћују по следећим редовима приоритета (исплатни редови):

1) потраживања поверилаца по основу уговора о осигурању и реосигурању живота, до висине обавеза исказаних у средствима математичке резерве у складу са законом којим се уређује осигурање;

2) потраживања поверилаца по основу уговора о осигурању од последица незгода;

3) потраживања поверилаца по основу уговора о осигурању свих осталих врста осигурања;

4) потраживања поверилаца по основу уговора о реосигурању свих осталих врста осигурања;

5) потраживања по основу јавних прихода доспела у последња три месеца пре покретања стечајног поступка, осим доприноса за пензијско и инвалидско осигурање;

6) потраживања осталих поверилаца;

7) потраживања поверилаца који су и акционари друштва за осигурање, односно чланова (осигураника) друштва за узајамно осигурање.

6. Примена закона којим се уређује стечај привредних друштава

Члан 22.

На стечајни поступак банака и друштава за осигурање, ако овим законом није друкчије одређено, примењују се одредбе закона којим се уређује стечај привредних друштава, изузев одредаба о претходном стечајном поступку, скупштини поверилаца, националним стандардима које прописује министарство надлежно за послове привреде, Агенцији за лиценцирање стечајних управника и реорганизацији.

Члан 23.

На поступак стечаја, односно ликвидације давалаца финансијског лизинга сходно се примењују одредбе овог закона којима се уређује поступак стечаја и ликвидације друштава за осигурање.

На редослед намирења поверилаца у поступку стечаја давалаца финансијског лизинга, примењују се одредбе закона којим се уређује поступак стечаја привредних друштава.

III. ПОСТУПАК ЛИКВИДАЦИЈЕ

Члан 24.

Надлежни суд је дужан да најкасније првог наредног радног дана од дана пријема решења Народне банке Србије о испуњености услова за покретање поступка ликвидације над банком донесе решење о покретању поступка ликвидације над том банком.

Народна банка Србије, на основу решења о одузимању дозволе за обављање послова осигурања, ако нису испуњени услови за покретање стечајног поступка, одмах доноси решење о ликвидацији друштва за осигурање и подноси предлог надлежном суду за покретање ликвидационог поступка над друштвом за осигурање.

Члан 25.

Одредбе закона којим се уређује стечај привредних друштава и одредбе овог закона којима се уређује стечај, сходно се примењују и код ликвидације, осим одредаба којима се уређује одбор поверилаца, различни и излучни повериоци, побијање правних радњи исплатни редови и пренос портфеља осигурања друштва за осигурање.

Потраживања различних и излучних поверилаца у ликвидационом поступку су приоритетна и исплаћују се пре главне деобе.

Члан 26.

Органи ликвидационог поступка су ликвидациони судија и ликвидациони управник.

Агенција врши функцију ликвидационог управника у складу са овим законом.

Члан 27.

Ако Агенција у поступку ликвидације банке, односно друштва за осигурање утврди да су испуњени услови за покретање стечајног поступка, одмах ће поднети предлог надлежном суду за покретање стечајног поступка над банком у ликвидацији, односно предлог Народној банци Србије за доношење решења о испуњености услова за покретање стечајног поступка над друштвом за осигурање у ликвидацији.

У случају из става 1. овог члана, радње спроведене у поступку ликвидације важе и у стечајном поступку.

Члан 28.

Поступак добровољне ликвидације спроводи се, уз сагласност Народне банке Србије, над друштвом за осигурање, чија је скупштина донела одлуку о престанку рада тог лица.

Директор лица из става 1. овог члана чија је скупштина донела одлуку о престанку рада, дужан је да поднесе захтев за давање сагласности за спровођење поступка добровољне ликвидације Народној банци Србије, најкасније наредног радног дана од дана доношења те одлуке.

Уз захтев из става 2. овог члана директор је дужан да поднесе доказе да друштво за осигурање располаже имовином чија је вредност довољна да се из ње намире потраживања свих поверилаца, као и другу документацију у складу са прописом Народне банке Србије.

Народна банка Србије решењем одлучује о захтеву из става 2. овог члана у року од 60 дана од дана пријема тог захтева.

Решење из става 4. овог члана је коначно.

Члан 29.

Ако Народна банка Србије да сагласност за спровођење поступка добровољне ликвидације над друштвом за осигурање, тај поступак се спроводи у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Правне последице поступка ликвидације настају даном достављања решења Народне банке Србије из става 1. овог члана друштву за осигурање.

Ако Народна банка Србије одбије захтев из члана 28. став 2. овог закона, покренуће поступак принудне ликвидације, односно стечаја друштва за осигурање, у складу са овим законом.

Народна банка Србије врши посредни и непосредни надзор над поступком добровољне ликвидације друштва за осигурање, у складу са прописом Народне банке Србије.

Ако у току вршења надзора из става 4. овог члана Народна банка Србије утврди да су угрожена права поверилаца, донеће решење о принудној ликвидацији друштва за осигурање.

Скупштина друштва за осигурање усваја извештај о спроведеној ликвидацији, завршни ликвидациони биланс и извештај овлашћеног ревизора о овом билансу, као и предлог о расподели ликвидационог остатка, по претходно прибављеној сагласности Народне банке Србије.

Члан 30.

У случају ликвидације друштва за узајамно осигурање, имовина друштва користи се за повраћај улога оснивачима и поделу између чланова (осигураника), сразмерно висини њиховог уплаћеног доприноса у последње три године.

Члан 31.

Ради измиривања обавеза насталих а непријављених штета и штета у спору из обавезног осигурања средства за исплату тих штета обезбеђују се и резервишу у завршном ликвидационом билансу друштва за осигурање.

Обезбеђивање и резервисање средстава из става 1. овог члана врши се у складу са правилима о висини техничких резерви за ту врсту штета за годишњи обрачун и преносе се на посебан рачун гарантног фонда осигурања. О износу резервисаних средстава прибавља се мишљење овлашћеног актуара.

Ради измиривања обавеза по основу насталих а непријављених штета и штета у спору из других основа осигурања средства за исплату тих штета обезбеђују се и резервишу у завршном ликвидационом билансу друштва за осигурање у складу са правилима о критеријумима и начину обрачунавања резервисаних штета.

Средства из става 2. овог члана преносе се на рачун ликвидационе, односно стечајне масе друштва за осигурање, који се води код Агенције.

У спору из става 2. овог члана поступак се наставља против ликвидационе, односно стечајне масе.

Члан 32.

Ако по окончању поступка ликвидације преостану средства, та средства се деле акционарима ликвидационог дужника сагласно правима из акција и у висини која је сразмерна учешћу у акционарском капиталу ликвидационог дужника.

Потраживања поверилаца која нису пријављена до дана деобе ликвидационе масе, осим потраживања за измиривање обавеза из члана 31. овог закона, измириће, по окончању поступка ликвидације, лица у чију је корист уплаћен остатак ликвидационе масе после главне деобе, и то само до висине вредности преузете имовине.

Тужбу за исплату потраживања из става 2. овог члана повериоци подносе против лица у чију је корист уплаћен остатак ликвидационе масе, најкасније у року од шест месеци након окончања ликвидационог поступка.

IV. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 33.

Стечајни поступци и поступци ликвидације банака започети по Закону о санацији, стечају и ликвидацији банака ("Службени лист СФРЈ", бр. 84/89 и 63/90 и "Службени лист СРЈ", бр. 37/93, 26/95, 28/96, 16/99, 44/99 и 53/01) и Закону о принудном поравнању, стечају и ликвидацији ("Службени лист СФРЈ", број 84/89 и "Службени лист СРЈ", бр. 37/93 и 28/96) наставиће се по одредбама тих закона.

Стечајни поступци и поступци ликвидације банака започети по Закону о санацији, стечају и ликвидацији банака ("Службени лист СФРЈ", бр. 84/89 и 63/90 и "Службени лист СРЈ", бр. 37/93, 26/95, 28/96, 16/99, 44/99 и 53/01) и Закону о стечајном поступку ("Службени гласник РС", број 84/04) наставиће се по одредбама овог закона.

Ако је Народна банка Србије одузела дозволу за рад банке, а надлежни суд до момента ступања на снагу овог закона није донео решење о отварању стечајног поступка, односно поступка ликвидације, стечајни поступак, односно поступак ликвидације банке спровешће се по одредбама овог закона.

Члан 34.

Стечајни поступци друштава за осигурање започети по Закону о принудном поравнању, стечају и ликвидацији ("Службени лист СФРЈ", број 84/89 и "Службени лист СРЈ", бр. 37/93 и 28/96) наставиће се по одредбама тог закона.

Стечајни поступци друштава за осигурање започети по Закону о стечајном поступку ("Службени гласник РС", број 84/04) наставиће се по одредбама овог закона.

Поступци ликвидације друштава за осигурање започети по Закону о принудном поравнању, стечају и ликвидацији ("Службени лист СФРЈ", број 84/89 и "Службени лист СРЈ", бр. 37/93 и 28/96) наставиће се по одредбама овог закона.

Поступци ликвидације друштава за осигурање започети по одредбама Закона о привредним друштвима ("Службени гласник РС", број 125/04) наставиће се по одредбама овог закона.

Ако је Народна банка Србије одузела дозволу за обављање послова осигурања друштву за осигурање, а надлежни суд до момента ступања на снагу овог закона није донео решење о отварању стечајног поступка, односно поступка ликвидације, стечајни поступци и поступци ликвидације друштва за осигурање спровешће се по одредбама овог закона.

Члан 35.

Поступци санације банака покренути до ступања на снагу овог закона наставиће се по одредбама Закона о санацији, стечају и ликвидацији банака ("Службени лист СФРЈ", бр. 84/89 и 63/90 и "Службени лист СРЈ", бр. 37/93, 26/95, 28/96, 16/99, 44/99 и 53/01).

Члан 36.

Управни одбор Агенције је дужан да, најкасније, до 31. децембра 2015. године поднесе Влади, преко Министарства финансија, Нацрт закона којим се регулише престанак важења и примене свих прописа поменутих у чл. 33. до 35. овог закона и предлаже јединствен, транспарентан и оптимално ефикасан регулаторни оквир са циљем окончања свих незавршених поступака стечаја и ликвидација, који су и даље у току сходно одредбама прописа означених у поменутих члановима, заснован на принципима ефикасности, заштите поверилаца и остварења економске добробити грађана Републике Србије.

У случају неиспуњења, односно неодговарајућег испуњења обавезе из става 1. овог члана, мандат свих чланова Управног одбора Агенције аутоматски престаје 1. јануара 2016. године уз обавезу вршења минимума дужности до избора нових чланова у складу са одредбама Закона о Агенцији за осигурање депозита, члан 28. тог закона нарочито.

Члан 37.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање („Службени гласник РС”, бр. 61/2005, 116/2008 и 91/2010).

Члан 38.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Уставни основ

Уставни основ за доношење Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање садржан је у члану 97. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, број 89/06), којим се утврђује да Република Србија између осталог, уређује и обезбеђује монетарни, банкарски и девизни систем.

II. Разлози за доношење

У протеклих неколико година, као резултат светске економске кризе која је највише погодила финансијски сектор, дошло је до одређених проблема у пословању појединих банака на домаћем финансијском тржишту. Као крајњи исход, неколико банака је изгубило лиценцу и над тим банкама је отворен поступак стечаја.

Иако су 2010. године извршене промене у сету финансијских закона (Закона о банкама, Закона о осигурању депозита, Закона о Агенцији за осигурање депозита и Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање) у циљу умањења последица светске кризе на финансијском тржишту током 2008. и 2009. године, након четири године се јавила потреба да се изврши додатна измена сета финансијских закона која ће у обзир узети како проблеме који су се јавили у пракси приликом примене постојећег правног оквира, тако и промене у међународној регулативи из ове области и искуства из праксе у другим државама.

Решења садржана у овом закону део су предложеног пакета измена и допуна закона који су од значаја за очување финансијског и банкарског система. Тежња за успостављањем стабилног, одрживог и функционалног банкарског система Републике Србије учинили су неопходним промене правног оквира и успостављање новог система надлежности и одговорности између кључних институција - Владе, Народне банке Србије, Агенције за осигурање депозита (у даљем тексту: Агенција) и Министарства финансија.

Измена сета закона представљају договор са ММФ, ЕБРД и Светском банком, са циљем реформисања оквира за решавање проблема банака у Србији. Оквирни циљ јесте израда општег, флексибилнијег оквира за решавање проблематичних банака, којим се пружа могућност употпуњавања стратегија за решавања проблематичних банака у складу са конкретним околностима у сваком појединачном случају. Основни задаци су (1) прецизирати начела и циљеве решавања проблема банака у законским прописима; (2) инсистирати на начелу независне процене имовине и обавеза; (3) увести јединствен поступак за решавање проблематичних банака; (4) допунити инструменте за решавање проблематичних банака; (5) адекватно изменити мандат Агенције уз истовремено јачање њених функција у погледу осигурања депозита (укључујући благовремену припрему за

решавање проблематичних банака) и (6) раздвојити функције супервизије и решавања проблематичних банака у оквиру НБС.

Нови оквир (чији део је и предложени Нацрт закона) треба да унесе у закон принципе најбоље праксе за решавање проблематичних банака (уз очување финансијске стабилности, свођење трошкова пореских обвезника на минимум тиме што би се губици прво распоредили на акционаре и повериоце затворених банака, и уз заштиту депонената) и ставио би акценат на обавезно спровођење теста најнижег трошка (ЛЦТ) и независну процену имовине и обавеза банака које су суочене са проблемима. Имајући у виду постојећи процес придруживања Србије Европској Унији, нови оквир ће се, такође, руководити одредбама Директиве ЕУ за опоравак и решавање проблематичних банака.

III. Објашњење основних правних института и појединачних решења

У члану 1. Утврђено је да Закон уређује услове и поступке стечаја и ликвидације банака и друштава за осигурање.

Чланом 2. утврђена је улога Народне банке Србије и ликвидационог управника у покретању поступка стечаја над банком и друштвом за осигурање.

Чланом 3. утврђена је улога Народне банке Србије у покретању поступка ликвидације над банком и друштвом за осигурање.

У члану 4. утврђени су услови за покретање стечајног поступка над банком, односно друштвом за осигурање.

Чланом 5. утврђују се правне радње против решења Народне банке Србије о испуњености услова за покретање стечајног поступка, као и рокови и кораци у вези са могућношћу оспоравања тог решења.

У члану 6. су дефинисане институције којима се доставља решење о испуњености услова за покретање стечајног поступка.

Чланом 7. одређени су рокови, институције и начин обавештавања у вези са отварањем стечајног поступка.

У члану 8, као органи стечајног поступка, утврђени су стечајни судија, стечајни управник и одбор поверилаца. Одређена је и улога Агенције, као стечајног управника.

У члану 9. утврђено је када наступају правне последице покретања стечајног поступка.

Чланом 10. се регулише исплата осигураних депозита банке над којом је покренут поступак стечаја, односно ликвидације.

Чланом 11. се регулише исплата осигураних износа потраживања клијената банке члана Фонда за заштиту инвеститора, над којом је покренут поступак стечаја.

У члану 12. је утврђено да се коначност поравнања у платном систему и систему салдирања хартија од вредности уређује посебним законом.

У члану 13. се регулише пренос портфеља осигурања друштва за осигурање у стечају.

У члану 14. су регулисани поступци и рокови у вези са побијањем правних послова и правних радњи којима је стечајни дужник погодовао повериоце

Чланом 15. забрањује се у стечајном поступку над банком и друштвом за осигурање продаја стечајног дужника као правног лица.

Чланом 16. утврђене су обавезе Агенције у стечајном поступку.

У члану 17. утврђени су рокови, као и дужност Агенције у вези са пријавом потраживања поверилаца.

Чланом 18. дата је могућност Агенцији да трошкове стечајног поступка привремено обезбеди из сопствених средстава, уз право на повраћај ових средстава након формирања стечајне масе.

У члану 19. одређени су трошкови поступка стечаја, које стечајни дужник исплаћује на терет стечајне масе пре намирања стечајних поверилаца.

У члану 20. одређени су редови приоритета (исплатни редови) за исплату потраживања, утврђених на испитном рочишту, поверилаца банке у стечају.

У члану 21. одређени су редови приоритета (исплатни редови) за исплату потраживања, утврђених на испитном рочишту, поверилаца друштва за осигурање у стечају.

Чланом 22. утврђује се сходна примена закона којим се уређује стечај привредних друштава на стечајни поступак банака и друштава за осигурање.

Чланом 23. утврђује се сходна примена закона на поступак стечаја, односно ликвидације давалаца финансијског лизинга.

Чланом 24. уређено покретање поступка ликвидације над банком, односно друштвом за осигурање.

Чланом 25. утврђује се сходна примена закона поступак ликвидације банке и друштва за осигурање

Чланом 26. одређени су органи ликвидационог поступка где је Агенција одређена да врши функцију ликвидационог управника.

Чланом 27. утврђује се када ликвидациони поступак прелази у стечајни поступак.

Чланом 28. уређује се покретање поступка добровољне ликвидације над друштвом за осигурање.

Чланом 29. утврђује се сходна примена закона на поступак добровољне ликвидације друштава за осигурање, надзор над поступком добровољне ликвидације, покретање принудне ликвидације, као и сам поступак ликвидације.

Чланом 30. уређује се расподела средстава у случају ликвидације друштва за узајамно осигурање.

Члан 31. утврђује се начин обезбеђивања и резервисања средстава у завршном ликвидационом билансу друштва за осигурање за обавезе насталих а непријављених штета и штета у спору код обавезних осигурања, као и за измиривање обавеза по основу насталих а непријављених штета и штета у спору из других основа осигурања.

Члан 32. утврђује расподелу преосталих средстава по окончању поступка ликвидације.

Чл. 33. до 35. утврђује се прелазни режим и примена закона за већ започете поступке стечаја и ликвидације банака и друштава за осигурање.

Члан 36. утврђује се обавеза Управног одбора Агенције да до 31. децембра 2015. године предлажи јединствен, транспарентан и оптимално ефикасан регулаторни оквир са циљем окончања свих незавршених поступака стечаја и ликвидација, који су и даље у току по одредбама ранијих закона (сходно одредбама чл. 33. до 35. овог закона).

Члан 37. утврђује престанак важења претходног закона.

Члан 38. уређује ступање на снагу закона.

IV. Финансијска средства потребна за спровођење овог закона

За спровођење овог закона нису потребна финансијска средства из буџета.

V. Анализа ефеката

1. Одређивање проблема које закон треба да реши

Нови инструменти и оперативније процедуре за решавање проблематичних банака у циљу очувања стабилности финансијског система, били су основни разлози за усвајање сета законских измена (Закон о банкама, Закон о осигурању депозита, Закон о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање, Закон о Агенцији за осигурање депозита) 2010. године. Измењени законски оквир је имао своју примену у случају затварања неколико банака у последњих неколико година, тако да су се могле уочити одређене слабости постојећег законског оквира (нпр. несразмерност у дужностима и обавезама и расположивим капацитетима (превасходно људским) између институција задужених за финансијску стабилност, и даље недовољан спектар инструмената за решавање проблематичних банака и сл).

Да би се унапредио постојећи законски оквир за решавање проблематичних банака у циљу отклањања уочених слабост, припремљен је нови законодавни оквир (чији део је и овај Нацрт закона) који подразумева измене неколико закона. Нови оквир треба да унесе у закон принципе најбоље праксе за решавање проблематичних банака (уз очување финансијске стабилности, свођење трошкова пореских обвезника на минимум тиме што би се губици прво распоредили на акционаре и повериоце затворених банака, и уз заштиту депонената) и ставио би акценат на обавезно спровођење теста најнижег трошка (ЛЦТ) и независну процену имовине и обавеза банака које су суочене са проблемима. Имајући у виду постојећи процес придруживања Србије Европској Унији, нови оквир ће се, такође, руководити одредбама Директиве ЕУ за опоравак и решавање проблематичних банака.

2. Циљеви који се доношењем закона постижу

Тежња за успостављањем стабилног, одрживог и функционалног банкарског система Републике Србије, а имајући у виду досадашња искуства са постојећим правним оквиром, као и нову регулативу у Европској унији, учинили су неизбежним измене сета закона у смислу увођења другачије прерасподеле дужности и одговорности између кључних институција: Владе, Народне банке Србије и Агенције.

3. Које су друге могућности за решавање проблема?

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности:

- 1) status quo - немењање важећег Закона, и
- 2) доношење Закона о изменама и допунама Закона о стечају и ликвидацији банака и друштава за осигурање којим би се извршила корекција уочених проблема,
- 3) доношење новог Закона.

С обзиром на уочене проблеме у досадашњој пракси и примени постојећег законског оквира, закључено је да је свакако потребна измена законског оквира, тако да опција status quo, односно немењање важећег Закона, није даље узимана у разматрање.

Приликом одлучивања да ли да се законске измене изврше у форми измена и допуна постојећег закона или у форми новог закона, у виду се имао обим промена, као и чињеница да је постојећи закон већ мењан 2008. и 2010. године, тако да је једино решење било израда новог закона.

4. Зашто је доношење закона најбоље за решавање проблема?

Предложене измене се односе на материју која је већ регулисана законом.

5. На кога ће и како утицати предложена решења?

Целокупан пакет мера у предложеном сету закона ће имати позитиван утицај на банке, друштва за осигурање, на очување и заштиту интереса депонената и поверилаца, као и на стабилност превасходно банкарског сектора.

6. Трошкови које ће примена закона изазвати код грађана и привреде, посебно малих и средњих предузећа.

Не очекује се да примена овог акта дугорочно изазове додатне трошкове ни грађанима ни привреди.

7. Да ли акт стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Предложени Нацрт закона се односи на постојеће банке и друштва за осигурање на тржишту и не стимулише појаву нових привредних субјеката

8. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове?

У изради Нацрта закона учествовали су представници Министарства финансија, Народне банке Србије и Агенције. Вршене су консултације са представницима међународних финансијских институција: ММФ, ЕБРД и Светске банке.

Предвиђена је, такође, јавна расправа, тако да ће се за израду коначне верзије Нацрта закона у обзир бити узете и евентуално пристигле сугестије, примедбе и предлози заинтересованих страна.

9. Које ће мере током примене акта бити предузете да би се остварили разлози доношења акта?

С обзиром да је примена закона условљена доношењем аката надлежних институција, претпоставка за примену јесу донета наведена акта – нпр. решење Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад банци, односно друштву за осигурање од стране, решења надлежног суда о покретању поступка стечаја односно ликвидације банке и друштва за осигурања, одлука скупштине друштва за осигурање о добровољној ликвидацији и сл.